

Notater

KOSTRA Innstilling fra arbeidsgruppen for vurdering av strategi av de tekniske løsninger for datainnsamling og publisering

Innhold

1	OPPSUMMERING, ARBEIDSGRUPPAS TILRÅDINGER.....	3
1.1	FORSLAG TIL REVIDERT INNRAPPORTERINGSSYSTEM.....	4
1.2	FORSLAG TIL REVIDERT MOTTAKSSYSTEM.....	4
1.3	FORSLAG TIL REVIDERT PUBLISERINGSLØSNING	4
2	MANDAT, OPPNEVNING OG ARBEIDSFORM	6
3	INNRAPPORTERINGSSYSTEMET I KOSTRA	8
3.1	VURDERING AV INNRAPPORTERINGSSYSTEMET I KOSTRA.....	8
3.2	NÆRMERE OM ELEKTRONISKE SKJEMAER I KOSTRA	8
3.3	TILTAK FOR Å GÅ OVER TIL EN FELLES ONLINE RAPPORTERING	12
3.4	FORSLAG TIL REVIDERT INNRAPPORTERINGSSYSTEM.....	13
3.4.1	<i>Veier til målet:</i>	13
3.5	RESSURSER OG TIDSPPLAN	14
3.5.1	<i>Endringsbehov:</i>	14
3.5.2	<i>Forutsetning(er):</i>	14
3.5.3	<i>Tidsplan:</i>	15
4	MOTTAKSSYSTEMET I KOSTRA.....	16
4.1	VURDERING AV MOTTAKSSYSTEMET I KOSTRA.....	16
4.2	FORSLAG TIL REVIDERT MOTTAKSSYSTEM.....	16
4.3	RESSURSER OG TIDSPPLAN	17
4.3.1	<i>Endringsbehov:</i>	17
4.3.2	<i>Forutsetning(er):</i>	18
4.3.3	<i>Tidsplan:</i>	18
5	PUBLISERINGSLØSNINGEN I KOSTRA	19
5.1	VURDERING AV PUBLISERINGSLØSNINGEN I KOSTRA.....	19
5.1.1	<i>Generelt</i>	19
5.1.2	<i>Brukergrensesnitt og funksjonalitet</i>	19
5.1.3	<i>Konklusjon for sammenligninga</i>	22
5.2	FORSLAG TIL REVIDERT PUBLISERINGSLØSNING	22
5.2.1	<i>Hovedforslaget</i>	22
5.2.2	<i>Tilleggsforslag</i>	23
5.3	DELER AV PUBLISERINGSLØSNINGEN I KOSTRA SOM BEHOLDES OG BEHOV FOR OMPROGRAMMERING 24	
5.4	RESSURSER OG TIDSPPLAN	24
5.4.1	<i>Ressurser</i>	24
5.4.2	<i>Tidsplan</i>	25
6	VEDLEGG	26
6.1	INNLEDNINGER PÅ KOSTRA-SEMINARET 13. OG 14. OKTOBER 2005	26
6.2	REFERAT FRA KOSTRA-SEMINARET (13.-14. OKTOBER 2005), GRUPPEARBEIDET. DATERT POS, 25.10.2005.....	26
6.2.1	<i>Oppgave 1: Innrapporterings- og mottakssystemet</i>	26
6.2.2	<i>Oppgave 2: Publiseringssløsningen - intern del</i>	27
6.2.3	<i>Oppgave 3: Publiseringssløsningen - ekstern del</i>	28
6.3	REFERATER FRA MØTENE I ARBEIDSGRUPPA	30
6.4	BILDEBESKRIVELSE AV ONLINELØSNINGEN I SPESIALISTHELSETJENESTEN.....	30
	DE SIST UTGITTE PUBLIKASJONENE I SERIEN NOTATER.....	31

1 Oppsummering, arbeidsgruppas tilrådinger

Siden starten av KOSTRA har teknologi og metode for elektronisk innrapportering gjennomgått store endringer, dette gjelder også rammebetingelser SSB må forholde seg til. Det har blitt satt i gang flere offentlige initiativer og prosjekter som direkte eller indirekte gjør at behovet for en revisjon av KOSTRA nødvendig.

e-Norge planen, et enklere Norge, forvaltningsforskriften og ELMER-prinsippene er sentrale offentlige dokumenter som legger føringer eller retningslinjer på hvordan man som etat skal legge til rette for elektronisk samhandling med det offentlige. I tillegg er prosjekter som Altinn, offentlig sikkerhetsportal og TOR (Total Oppgaveregister) som inkluderer KOR (Kommunalt Oppgaveregister) viktige offentlige prosjekter som SSB må forholde seg til i sitt arbeid med å utvikle effektive løsninger for samhandling.

I løpet av 2006 vil SSB ha på plass en ny virksomhetsstrategi, som blant annet vil ha delstrategier på områdene it, datafangst og metadata. I tillegg har vi IDUN-portalene som en strategisk viktig kanal for elektronisk samhandling med næringslivet. For KOSTRA er det et mål å få en løsning hvor man slipper å installere et eget program.

Fra ledelsens side har det vært et sterkt ønske om samordning av produksjonsprosessen fra datafangst til publisering.

Viktige målsetninger er å få samordnet metadatabasene i IDUN og KOSTRA, samt å utvikle et bedre grensesnitt mellom en revidert metadatabase og et nytt og mer effektivt skjema utviklingsverktøy. I dette ligger det også et mål at man skal utvikle verktøy som krever mindre it-ressurser, slik at de statistikkansvarlige i større grad kan delta i utviklingen av skjemaene. Det er også planlagt et prosjekt som skal se på de revisjonssystemer som er knyttet til datafangs-løsningene våre.

I forhold til løsningene for elektronisk datafangst bør man også se på hvordan teknologien kan utvikles til å forbedre de eksisterende løsninger for å redusere den opplevde oppgavebyrden for avgiverne. Fremtidige løsninger bør fokusere på muligheten for større grad av egentilpasning av skjema, for eksempel gjennom at avgiverne kan gjøre tilpasninger av skjema i forhold til egen organisasjonsmodell, mulighet for å kunne laste data inn i skjema fra egne fagsystemer osv. Slike løsninger er ikke bare utfordrende for de it-tekniske løsningene, men også i forhold til skjema- og statistikkmetodikk.

Også på publiseringssida er det ønskelig med en samordning av eksisterende løsninger for uttak av data fra SSBs åpne datakilder. Mer effektiv bruk av IT-ressurser er en viktig motivasjon, i tillegg til redusert arbeidsbyrde og enklere tilgang for sluttbrukerne gjennom en mer ensartet presentasjon av data. Statistikkbanken er SSBs sentrale instrument for publisering av tabulerte statistikkdata. Den utvikles kontinuerlig, og det er et strategisk mål at publisering av statistikkdata i størst mulig grad skal skje gjennom Statistikkbanken. Dette gjelder også KOSTRA-data, og i arbeidsplanen for 2006 for Statistikkbanken tar man sikte på å gjøre Statistikkbankens presentasjon av KOSTRA-data mest mulig likeverdig med KOSTRA's egen presentasjon.

1.1 Forslag til revidert innrapporteringsystem

(i). Mellomløsning, online rapportering av skjemaene i KOSTRA fra rapporteringsåret 2007 basert på KOSTRA metadatabase og programvare som i stor grad er utviklet av Comfact AB. I løsningen vil avgiverne kunne se status og innhold i tidligere innrapporterte ikke-sensitive skjema. Ytterligere nødvendig funksjonalitet skal fastlegges senest i begynnelsen av mai måned og være operasjonelt fra august i år. Eventuelt utestående problemer avdekket av spesialisthelsetjenestens anvendelse av online - innrapporteringen i år skal løses.

(ii). Interne pilotprosjekter settes i gang både for uttesting av ny felles metadatabase og nytt skjemaautviklingsverktøy fra høsten 2006/vinteren 2007. Grunnlag for pilotprosjektene er framdriften til prosjektene "SkjemaUtviklingsMetode i SSB (SUM_2006)", og "Felles metadatabase som kan brukes som skjemaproducent".

(iii). Overgang til IDUN eller en IDUN-lignende løsning for innrapportering og mottak av skjemaer i KOSTRA tidligst fra rapporteringsåret 2008. Overgangen gjennomføres først etter at pilotprosjektene i punkt (ii) er evaluert og etter at det er foretatt en prøverapportering fra et utvalg kommuner.

(iv). Beskrivelse av en avgiverportal. Beskrivelsen skal utrede hvordan KOSTRA avgivere kan hjelpes i deres oppgave slik at hver enkelt avgiver kan tilpasse skjemaene ut fra egen organisering, hvordan deres data er tilgjengelig osv. Innspill i forhold til krav og problemstillinger er beskrevet nærmere i kapittel 3 KOSTRA -prosjektet bør samarbeide med S810 for gjennomgang av evalueringsnotatene og erfaringene med datafangst i KOSTRA. Dette arbeidet bør også være viktige innspill til prosjektene SUM og SMED.

(v). Det må også gjennomføres en kartlegging og vurdering av de krav som settes til personsensitive data og løsninger for elektronisk datafangst og infrastruktur i SSB og hos avgiverne, idet IDUN-løsningen per i dag ikke kan/vil håndtere personsensitive data. Man bør vurdere behov for et eget pilotprosjekt i forhold til elektronisk rapportering av personsensitive skjema, dersom man i kartleggingen finner at disse ikke kan rapporteres via en KOSTRA-portal.

1.2 Forslag til revidert mottakssystem

Når KOSTRA går fra sin offline løsning (gjelder også online mellom-løsning) til en felles online datafangstløsning vil man ikke ha behov for dagens mottakssystem. Man slipper epostmottak, kontroll av mottatte filer og egne statussider som avgiveren må logge seg på. Avgiver vil umiddelbart få tilbakemelding når data sendes til portalen, enten det gjelder kontroller eller status på skjema.

1.3 Forslag til revidert publiseringsløsning

Forslaget består av en hoveddel og en mulig tilleggsdel. Hoveddelen er slik:

- a) KOSTRAs egen publiseringsdatabase nedlegges. All publisering skjer med Statistikkbanken som datakilde.
- b) Publisering skjer fortrinnsvis gjennom Statistikkbankens generelle grensesnitt, dvs PX-Internett og PC-Axis.
- c) Alle indikatorbeskrivelser i KOSTRA lagres i variabel databasen Vardok. Derfra er de tilgjengelige for Statistikkbanken.

Hovedforslaget er på kort sikt ikke avhengig av at punkt c) gjennomføres sammen med resten av forslaget, siden det allerede eksisterer en spesielløsning for å presentere KOSTRAs variabelbeskrivelser i Statistikkbanken.

På Statistikkbankens arbeidsplan for 2006 står, med et mer generelt siktemål, innføring av deler av den funksjonaliteten som Faktaark-applikasjonen har og Statistikkbanken mangler (oversikt over distribusjonsegenskaper, lagring av tabelloppsett).

Innarbeiding av Faktaark-applikasjonens funksjonalitet for beregning av egne veide gjennomsnitt står foreløpig ikke på Statistikkbankens arbeidsplan. Sluttbrukerne kan i noen grad omgå denne mangelen ved å bruke kommunenes innbyggertall som vekt og beregne veide gjennomsnitt ut fra dette. Innbyggertall totalt og i aldersgrupper brukes ofte som vekter i gjennomsnittsberegninger i dag siden mange nøkkeltall - bl a kostnader - er sterkt korrelert med innbyggertall. Jamnfør for øvrig beregning og presentasjon av gjennomsnittstall i publikasjonen "Kommune-Norge i tall 1998" i serien NOS, C 604.

Tilleggsdelen av forslaget er aktuell dersom 1) forslaget fra arbeidsgruppa ikke vurderes som tilfredstillende etter demonstrasjonen på KOSTRA-seminaret høsten 2006 og/eller 2) det er ønskelig med en overføring av Faktaark-applikasjonen til Statistikkbankens database, slik at den blir et tilskudd til dagens uttaksmuligheter fra Statistikkbanken.

- d) KOSTRAs Faktaark-applikasjon brukes fortsatt, men bruker nå Statistikkbanken som datakilde (mot før KOSTRAs egen publiseringsdatabase).
- e) En forutsetning for deler av funksjonaliteten i Faktaark-applikasjonen er tilgang til mellomregningsoppsetta i KOSTRAs produksjonsdatabase. En kopi av disse må overføres til Statistikkbanken.

Overføring av Faktaark-applikasjonen til Statistikkbankens datalager vil medføre noe omprogrammering. Velges en slik løsning, bør det samtidig vurderes om det skal bygges inn mer funksjonalitet i Faktaark-applikasjonen.

2 Mandat, oppnevning og arbeidsform

Bakgrunn for arbeidsgruppa, oppnevning mv. er gitt i mandatet:

"Mandat for arbeidsgruppe som skal vurdere strategi for de tekniske løsningene for data-innsamling og publisering i KOSTRA

KOSTRA var tidlig ute med avanserte løsninger for elektronisk innrapportering og mottak, og for publisering. Løsningene har blitt videreutviklet hvert år. Disse løsningene er nå kun i bruk for KOSTRA, og i noen grad for rapportering for områder som tidligere har vært en del av KOSTRA.

SSB har senere valgt andre løsninger for elektronisk innrapportering og publisering; for innrapportering AltInn/IDUN og for publisering Statistikkbanken. Funksjonaliteten i disse løsningene er annerledes enn for KOSTRAs løsninger.

For SSB er det kostbart å drifte og videreutvikle flere løsninger. Det er derfor ønskelig at SSB i størst mulig grad skal benytte ett sett av løsninger.

KOSTRAs styringsgruppe ba i møte 24.4.2005 på denne bakgrunn om at det nedsettes en arbeidsgruppe for å konkretisere videre strategier.

Mandat

Arbeidsgruppa skal:

–Vurdere innrapporterings- og mottakssystemet; Bør dagens KOSTRA-løsning videreføres/videreutvikles, eller bør det tas sikte på å overføre KOSTRAs innrapportering til et av de andre systemene? Som grunnlag for tilrådingen skal funksjonaliteten i KOSTRA vurderes opp mot funksjonaliteten i alternative systemer.

–Vurdere publiseringsløsningen; Bør dagens publiseringsmoduler videreføres, eller bør en gå over til kun å benytte Statistikkbanken? Hvilke krav skal ev. stilles til videreutvikling av Statistikkbanken før KOSTRA skal gå over til kun å benytte denne? Forskjellene i funksjonalitet mellom KOSTRA og Statistikkbanken skal beskrives og ligge til grunn for tilrådingen. Gruppa skal også gi forslag til opplegg for informasjonstekster knyttet til publiseringen på "nivå 3"

Deltakere

Arbeidsgruppa skal ha deltakere fra Seksjon for offentlige finanser, Seksjon for IT Utvikling, Formidlingsavdelingen og Avdelingene for personstatistikk og næringsstatistikk. Gruppa konstituerer seg selv.

Tidsplan

Arbeidsgruppa skal legge fram sitt forslag for styringsgruppa innen utløpet av 2005. Et første diskusjonsgrunnlag skal utarbeides til KOSTRA-seminaret i oktober 2005"

Mandatet er utformet av fagdirektør Rune Gløersen og seksjonssjef Anne-Britt Svinnset og behandlet av KOSTRAs styringsgruppe i september 2005. Seksjon 280 har fulgt opp mandatets punkt 3 og bedt om oppnevning av deltakere til arbeidsgruppa fra de respektive seksjoner

og avdelinger. Etter avklaring mellom seksjon 280 ved Anne-Britt Svinnset og seksjon 830 ved Hanne Mette Janson, ble det avklart at Paal Sand skal lede arbeidsgruppa.

Gruppa hadde sitt første møte den 12. oktober og det ble der reist spørsmål om ikke seksjon for datafangstmetoder burde delta i arbeidsgruppa. Gruppa har bestått av følgende deltakere;

Sand, Paal	seksjon 280
Folkedal, Jon	seksjon 830
Hoel, Thomas	seksjon 830
Krogstrup, Anne-Marte	seksjon 830
Pedersen, Lars	seksjon 830
Wålberg, Jan Erik	avdeling 400
Lukerstuen, Åse	avdeling 700 (sykmeldt)
Moafi, Hossein	avdeling 300
Dale, Trine	seksjon 810 - Bente Hole fra 25. januar 2006

På sitt første møte den 12. oktober drøftet arbeidsgruppa de foreslåtte gruppeoppgavene til KOSTRA- seminaret den 13. og 14 oktober. Dette seminaret var i hovedsak viet til innrapporterings-, mottaks- og publiseringsløsninger i KOSTRA. Dokumentasjon av foredragene, innlegg og besvarelsene på gruppeoppgavene har lagt et godt fundament for gruppas arbeid og følger som vedlegg til rapporten.

I tillegg har arbeidsgruppa lagt følgende dokumenter til grunn for arbeidet:

- KOSTRA. Rutinebeskrivelse og dokumentasjon. Notater 2003/69
- Evaluering av elektroniske skjemaer i KOSTRA. Notater 2005/37
- Kirkelig tjenestestatistikk i KOSTRA-drakt. Notater 2005/38
- Tverrgående revisjon i KOSTRA. Pro Team rapport v/Thorud, Rafat, Ferstad og Vinju
- Skjemautviklingsmetode i SSB, prosjektskriv fra seksjon 810 godkjent 30/11/05
- Felles metadatabase for spørreskjema i SSB, prosjektskriv fra seksjon 830 godkjent 26.05.05

På møtet den 12. oktober ble arbeidsgruppa enige om møter hver 14. dag fram til jul. På møtet den 9. desember ble det klart at arbeidsgruppa ikke ville klare å holde tidsfristen og det ble lagt opp til to- tre møter i januar 2006. Gløersen og Svinnset ble etter dette møtet orientert om at arbeidsgruppa vil ferdigbehandle rapporten i januar 2006.

Alle møtene bortsett fra det nest siste, har blitt avholdt som videomøter.

På møtet den 9. desember behandlet arbeidsgruppa forslaget til innholdsfortegnelse for rapporten og vedtok at de sentrale medarbeiderne ved avdeling 800 skriver utkastene til kapitlene om innrapporteringssystemet, mottakssystemet og publiseringsløsningen i KOSTRA.

Det er avholdt i alt 9 møter og lederen har skrevet referat fra de sju første av disse som følger vedlagt rapporten (de to siste møtene behandlet detaljer i rapportutformingen og referat foreligger ikke).

3 Innrapporteringsystemet i KOSTRA

Våren 2005 gjennomførte seksjon for datafangstmetoder tester på innrapporteringsystemet i KOSTRA i tilknytning til to av skjemaene. Formålet med arbeidet var å teste funksjonalitet og brukervennlighet i disse skjemaene, og tilsvarende for selve KOSTRA-løsningen. De to skjemaene som ble testet var skjema 20 – Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø – og et nyutviklet skjema for ny kirkelig tjenestestatistikk (skjema 28). Testene avdekket mange problemer og feil ved det nåværende innrapporteringsystemet i KOSTRA og synliggjorde at det er behov for å gjøre relativt store endringer i systemet dersom det skal fungere optimalt både for oppgavegiverne og statistikkansvarlig. Endringer er også nødvendig for å sikre bedre datakvalitet.

3.1 Vurdering av innrapporteringsystemet i KOSTRA

Innrapporteringsystemet i KOSTRA er en web-basert, offline løsning. Alle skjemaer blir lagt tilgjengelig på KOSTRA sitt område på ssb.no. Kommunene og fylkeskommunene laster ned skjemaer, veiledninger og andre opplysninger til lokale PC-er eller lokale servere. Testene avdekket at mange gjør dette bare en gang. De får dermed ikke med seg eventuelle endringer i skjemaer, tilleggsinformasjon eller feilrettinger, noe som igjen kan føre til at deres rapportering ikke blir godkjent ved retur til SSB fordi viktig informasjon mangler. Samtalene med kommuneansatte involvert i KOSTRA-rapporteringsarbeidet avslørte at det ofte er ansatte ved IT-avdelingen som får ansvaret for selve nedlastingen, og i noen tilfeller også for utfylling og innsending av de elektroniske skjemaene. I andre tilfeller opererte en med en egen skjemaansvarlig-rolle. Denne tildeles som oftest en person tilknyttet en av flere etater involvert i rapporteringsarbeidet, som så står for utfyllingen av den elektroniske utgaven av et eller flere skjema. Dette kan være uheldig, i og med at de som fyller ut webskjemaene gjerne ikke har noe forhold til de dataene som rapporteres. Testene viste videre at svært mange personer var involvert i rapporteringsarbeidet, men at skjemaene til tross for dette gjerne ble lastet ned kun til *en* enkelt PC. Den faktiske utfyllingen av skjemaene foregikk i stor grad på dårlige papirutskrifter, som ikke var egnet til utfylling.

3.2 Nærmere om elektroniske skjemaer i KOSTRA

Dette kapitlet bygger på evalueringsrapportene *Evaluering av elektroniske skjemaer i KOSTRA. Case: Skjema 20 – Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø* (NOT 2005/37, skrevet av Trine Dale og Bente Hole) og *Kirkelig tjenestestatistikk i KOSTRA-drakt. Et pilotprosjekt* (NOT 2005/38, skrevet av Anne Sundvoll med flere). Begge rapporter er utarbeidet av Seksjon for datafangstmetoder (810) i løpet av 2005. Nedenfor presenteres kun noen hovedpunkter hentet fra disse rapportene.

Bakgrunn

KOSTRA-prosjektet *Evaluering av elektroniske skjemaer i KOSTRA* ble initiert av Seksjon for miljøstatistikk (220). Skjema 20 ble valgt som case fordi fagansvarlig hadde fått signaler om at enkelte av spørsmålene i dette skjemaet kunne være vanskelige for respondentene å besvare. Fagseksjonen ønsket også mer kunnskap om hvordan denne typen skjema oppleves ute i kommunene. Det hadde dessuten ikke vært gjennomført noen tilsvarende, systematisk testing av dette skjemaet tidligere. Skjema 20 ble testet i fire kommuner av ulik størrelse. Metoden man endte opp med å bruke ble en kombinasjon av kognitiv kartlegging, fokusgrupper og usabilitytesting.

Rapporten for Kirkelig tjenestestatistikk omhandler en pilotundersøkelse gjennomført for å teste hvordan det vil fungere å få rapportert inn kirkelige tjenstedata, det vil si data fra kirkelige menighetsråd og fellesråd, elektronisk. Målet med prosjektet var å få kunnskap om hvordan Statistisk sentralbyrå best mulig kan legge til rette for elektronisk innrapportering av denne typen data. Man ønsket videre å utrede muligheten for totrinns rapportering, det vil si rapportering fra menighetsrådene via fellesrådene og inn til det sentrale datamottaket i SSB. Prosjektet omfattet utforming og kvalitativ brukertesting av selve innsamlingsinstrumentet, skjemaet "Årsstatistikk for Den norske kirke" (skjema 28), man gjennomførte en faktisk datainn-samling i miniskala og fulgte opp denne. Mye av det man fant under denne testingen og oppfølgingen er forenlig med de resultatene en stod igjen med etter å ha evaluert og testet skjema 20. Til sammen utgjør disse testfunnene et viktig erfaringsgrunnlag med tanke på en videre utvikling eller fornying av det eksisterende KOSTRA-systemet og tilhørende skjema.

Hovedfunn med hensyn til selve skjemaene

- Store administrasjonsbehov: Skjema 20 omhandler mange ulike tema, noe som krever at flere ulike etater/avdelinger må involveres i utfyllingsarbeidet. I samtlige testkommuner ble papirutskrifter av hele eller deler av skjemaet distribuert til de ulike avdelingene og videre til de aktuelle saksbehandlerne der, for så å bli samlet inn igjen og brukt som kladd ved utfylling av den elektroniske utgaven av skjemaet.
- Oppsett og nummerering forvirrer: Oppsettet i samtlige KOSTRA-skjemaer er tabellpreget. Nummereringen brukt i skjemaene fremstår som uklar og lite brukervennlig for respondentene. Dette bidrar til at skjemaene kan være vanskelig å orientere seg i og at det er tungvint og upraktisk å skulle referere til de ulike spørsmålene eller punktene.
- Vertikal og horisontal scrolling: På grunn av omfattende matriser i skjema 20 må det på de fleste dataskjermer med normal oppløsning scrolles både vertikalt og horisontalt under utfylling av skjemaet. Respondentene vi observerte kommenterte at de mistet kolonne- og radoverskrifter ut av syne når de scrollet. De måtte i mange tilfeller telle seg fram til riktig celle under utfyllingen.
- Uklare oppgaveformuleringer: Oppgavene i skjema 20 er ikke formulert som spørsmål; enkelte ganger er de ikke engang formulert som fullstendige setninger, men snarere som en slags forkortede tabelloverskrifter. Eksempel: "*Dispensasjonsbehandling, nye bygninger i LNF-områder og strandsone siste år*" og "*Tiltak i områder regulert til Spesialområde bevaring for kulturminner siste år*". En del av oppgavene viste seg å være vanskelige å svare på, på grunn av manglende eller for dårlige definisjoner og avgrensninger i selve oppgaveteksten. De færreste av de vi snakket med brukte veiledningen i særlig grad, med mindre de stod helt fast.
- Enkelte hoppkoder fungerer ikke: Dette gjaldt ett enkelt av spørsmålene i skjema 20, men feilen gjorde at markøren hoppet over flere av de påfølgende spørsmålene. Når respondentene så prøvde å bevege seg tilbake igjen i skjemaet, førte dette til et utall feilmeldinger/advarsler.
- Feil bruk av advarsler og feilmeldinger: I følge respondentene vi observerte, blir det ganske enkelt for mange feilmeldinger/advarsler – mange av dem feilaktige – under utfylling av skjemaet. Mengden meldinger fører i sin tur til at de aller fleste av dem rett og slett ignoreres, det vil si respondenten lukker dem/velger "Ignorer" i dialogboksen uten engang å lese beskjedene. Vi opplever de prioriteringene som er gjort med hensyn til denne typen tilbakemeldinger som ulogiske: Man får for eksempel advarsel dersom man hopper over felt eller går tilbake i skjemaet, men ikke dersom man fyller inn en delsum som er større enn totalen den er en del av.
- Problematisk 0-utfylling: I og med at skjemaet fylles ut på papir før det blir fylt ut elektronisk, kan det føre til misforståelser med hensyn til 0-utfylling. De respondentene

ne vi snakket med hadde som regel ingen klar avtale seg imellom når det gjaldt om et ikke-utfylt felt betydde ”manglende/har ikke opplysninger”, ”0” eller eventuelt ”vet ikke”. Det blir dessuten svært mange 0-er å fylle ut, spesielt i de større matrisene hvor de fleste respondenter kun har tall for noen få av kategoriene.

Flere av disse punktene er også gjeldende for skjema 28 og vil trolig være dekkende også for andre KOSTRA-skjema. Sundvoll nevner blant annet forflytning i skjemaet, redigering av svar, samt feilmeldinger og advarsler som tre av de problemområdene som gikk igjen under testingen av skjema 28.

Hovedfunn med hensyn til selve KOSTRA-løsningen

- Nedlastings-, brannmur- og innsendingsproblematikk: Det skaper problemer at rapporteringsløsningen er offline. Spesielt ute hos menighets- og fellesrådene, som rapporterte via KOSTRA for første gang, bød det på problemer å i det hele tatt få lastet ned/installert skjemaene. Lagring og gjenfinning av de nedlastede skjemaene var også problematisk for mange. I tillegg gjorde sikkerhetsløsninger som brannmurer nedlasting vanskelig. KOSTRA-løsningen er kun tilrettelagt for innsending via Microsoft Outlook. Mange respondenter bruker andre typer e-postprogram (for eksempel webmail) og kan følgelig ikke bruke den ”Send”-knappen som finnes tilgjengelig i selve skjemaet.
- Lite fleksibelt system med hensyn til utfyllingsrekkefølge: Skjemaene i KOSTRA er laget slik at det genereres advarsler dersom en ikke beveger seg slik det er lagt opp til at en skal under utfyllingen. Med mindre en fyller ut fra venstre til høyre og ovenfra og ned, gir systemet tilbakemelding – ofte i form av flere dialogbokser per ”feilklikk”.
- Rapporteringen foregår hovedsaklig på papir: Som nevnt, forholder de fleste av de som faktisk bidrar med dataene det spørres etter i skjema 20 og andre KOSTRA-skjemaer seg kun til en papirutskrift av aktuelle skjemaer. Det som eventuelt er lagt inn av kontroller og sjekker i den elektroniske utgaven av et gitt skjema, og som gjerne er myntet på den som kjenner de aktuelle tallene, når med andre ord ikke fram til rette vedkommende.
- Kompleks svarstruktur/organisering internt: Det er krevende å administrere rapporteringsarbeidet i KOSTRA, hovedsakelig fordi så mange personer og enheter er involvert i svarprosessene. I mange tilfeller viste det seg at mangel på overordnet kontroll og mangel på ansvarsfølelse gjorde sitt til at rapporteringen ble ekstra tidkrevende og at kvaliteten på de utfylte dataene ble variabel.
- Dårlig informasjonsflyt/vanskelig tilgjengelig informasjon: I de kommunene vi var i kontakt med viste det seg å være et problem at viktig informasjon knyttet til rapporteringsarbeidet ikke nådde fram til de som burde hatt den. På saksbehandlernivå forholder en seg gjerne kun til utskriften av et gitt skjema; de faktiske respondentene kjenner dermed ikke til verken Innrapporteringssida (skjemanedlastings- og informasjonsside på <http://www.ssb.no/KOSTRA/>) eller andre relevante informasjonssider, som statussidene eller departementets KOSTRA-sider. I de kommunene vi var ute i fantes det også ulik praksis når det gjelder distribusjon av veiledninger. Noen skjemaansvarlige kopierte opp og sendte noen få eksemplarer av samtlige veiledninger ut på rundgang. Andre sendte ut kun den veiledningen eller de aktuelle delene av veiledningen som hver enkelt utfyller trenger. Andre igjen sendte kun ut beskjed om at en kunne henvende seg til kommunens KOSTRA-kontaktperson for å få tilgang til en utskrift av samleveiledningen.

Anbefalinger ut ifra evalueringsarbeidet

Samtlige KOSTRA-skjemaer bør gjøres mer brukervennlige. SSB har en håndbok for utvikling av web-skjemaer: *Råd for utvikling og utforming av webskjema* (Haraldsen, 81/2004). Etter at denne ble publisert har også ELMER-prinsippene tilkommet. Disse rådene og prinsippene for utforming bør følges når KOSTRA-skjemaene skal videreutvikles. Der det eventuelt skulle finnes uoverensstemmelser mellom håndboka og ELMER-prinsippene, vil det være håndboka som gjelder.

For å oppnå mer brukervennlige skjemaer, bør selve designet/den visuelle utformingen og nummereringen bedres. Skjemaene bør utformes mer i retning IDUN-skjemaene. Det innebærer at en går bort fra det tabellpregede oppsettet og gjøre nummereringen så enkel som mulig. I utgangspunktet bør alle spørsmål nummereres fortløpende og med hele tall. Veiledningen bør i større grad enn før bakes inn i selve spørsmålstekstene og på denne måten bidra til å gjøre oppgavene klarere. Det bør arbeides mer med å avgrense og tydeliggjøre oppgaver og begreper. Vi anbefaler at oppgavene formuleres som spørsmål og at en unngår stikkord, forkortelser og fagtermer som kan tolkes ulikt uten at disse er klart definert i spørsmålsteksten. Det vil gjøre svaroppgavene enklere for oppgavegiver og dermed bidra til bedre svar- og datakvalitet.

Spesielt omfangs- og innholdsrike skjemaer som skjema 20 burde kunne gjøres mer fleksible og brukertilpassende. SSB bør legge til rette for at den enkelte bruker på en enkel måte kan få tilgang til og svare på "sine" spørsmål, uavhengig av hvilket skjema og hvilken fagseksjon i SSB de ulike spørsmålene i utgangspunktet tilhører. Spørsmålene bør med andre ord være organisert, eller kunne organiseres, ut fra logiske tema og/eller ut fra måten en typisk kommune er organisert på, og ikke nødvendigvis ut fra hvilke felt den enkelte fagseksjon i SSB jobber med og hvordan vi internt ønsker å strukturere dataene. En løsning kan være å operere med blokker av spørsmål som kan besvares uavhengig av hverandre. Alle spørsmål som går på økonomi, samt alle plan- og bygningsrelaterte spørsmål er eksempler på spørsmål som kan grupperes sammen og utgjøre spørsmålsblokker som normalt vil kunne besvares av en og samme person eller i alle fall en og samme etat/avdeling i de fleste kommuner. Punkt (iv) i oppsummeringen av arbeidsgruppas tilrådinger dekker dette.

Vi anbefaler at skjemaene gjøres mindre rigide hva utfyllingsrekkefølge og forflytninger i skjemaet angår. Dette betyr at alle feilmeldinger om at et felt ikke er utfyllt må tas bort – eller kunne tas bort – i hvert fall underveis i utfyllingen (kan eventuelt utløses med Send-knappen). Samtidig ser vi behovet for flere kontroller og sjekker i tilknytning til selve dataene som respondentene fyller inn. Respondenten bør for eksempel motta en feilmelding dersom han fyller ut en delsum som er større enn totalsummen den er en del av, svært store avvik i samme typen tall fra et år til et annet bør varsles, osv. Noen generelle retningslinjer for hvordan advarsler og feilmeldinger bør brukes er nevnt i håndboka for utforming av webskjema (Haraldsen 81/2004). Seksjon 810 kjører kurs i utvikling og testing av elektroniske skjema til våren 2006 og har planer om å revidere håndboka og utforme et sett med oppdaterte retningslinjer etter dette. Et slikt revisjonsarbeid må utføres i samarbeid med SUM-prosjektet.

Det er viktig at det finnes en god utskriftsvennlig versjon av hvert enkelt skjema eller det genererte spørsmålssettet. Mange respondenter foretrekker å bruke en utskrift av skjemaet som kladd før eller under utfylling av den elektroniske versjonen. Det er derfor viktig at også papirversjonen egner seg for utfylling. En bør videre kunne skrive ut et helt eller delvis utfyllt skjema på en enkel måte, det vil si via en knapp eller lenke i selve webskjemaet.

For å kunne lage bedre og mer brukervennlige skjema i tråd med det som skisseres her, vil det være nødvendig å ta i bruk en ny og forbedret skjemaautviklingsmetode og et nytt og mer fleksibelt skjemaautformingsverktøy tilpasset denne. Mange av de problemene og begrensningene som finnes i skjemaene i dag, skyldes i stor grad det verktøyet som brukes. Ved utforming av nye skjema er det svært viktig at det blir satt av tid til brukertesting. Testingen bør inngå som en naturlig del av utviklingsprosessen og kan med fordel utføres i flere omganger.

En forbedring av skjemaene, samt et mer interaktivt og online KOSTRA, vil forhåpentlig kunne bidra til å løse en stor del av de problemene vi har nevnt ovenfor.

Det er viktig at det som blir igjen av eksterne veiledninger gjøres tilgjengelige via selve skjemaene; aller helst bør respondentene kunne klikke og få opp aktuelle del av veiledningen idet de er i ferd med å besvare et gitt spørsmål og har behov for hjelp i tilknytning til dette.

Som nevnt, er det i dag en ganske uoversiktlig og kaotisk informasjonsstrøm i KOSTRA. Denne er det behov for å rydde opp i. SSB har allerede begynt, ved å legge om innrapporteringssiden og gjøre den mer oversiktlig og brukervennlig. Det er imidlertid behov for mer opprydding med hensyn til informasjonsstrømmen ut til brukerne. I dag må brukerne forholde seg til minst tre aktører (SSB, Fylkeskommunen og Departementet). Ofte er det også flere ledd en må forholde seg til internt for de som skal svare på spørsmålene. Dette fører til en rotete og uoversiktlig informasjonsflyt, og gjør at det er vanskelig for brukerne å vite hvor de skal henvende seg. Ofte lar de derfor være å søke hjelp. Informasjonen bør samordnes og struktureres på en enklere og mer tilgjengelig måte, og på brukernes premisser. Fortrinnsvis burde en etat ha hovedansvar for informasjonsformidlingen. Alternativt bør det være lett tilgjengelige linker som gjør ulike typer informasjon lettere tilgjengelig uavhengig av hvilken etat som har ansvar for å formidle informasjonen.

Når KOSTRA-løsningen skal legges om vil vi også anbefale å gå strukturen på rapporteringsarbeidet ute i kommunene nærmere etter i sømmene. Med en mer tilgjengelig online løsning er det ikke sikkert det vil være behov for koordinatører på ulike nivåer som skal kanalisere skjemaene videre lengre, eller kanskje en koordinator vil fylle en annen rolle enn i dag. Det er viktig å ta hensyn til at antall potensielle feilkilder i en rapportering øker med antall aktører eller ledd som er involvert. En bør i størst mulig grad legge til rette for at de som sitter på og har tilgang til dataene også er de som svarer på spørsmålene og fyller ut skjemaene, da dette har vist seg å gi best datakvalitet. Opprettelsen av en egen avgiverportal, som beskrevet i punkt (iv) under oppsummeringen av arbeidsgruppas tilrådinger, vil bidra til å oppfylle et slikt krav.

3.3 Tiltak for å gå over til en felles online rapportering

Når KOSTRA skal over på en online løsning må man utvikle en løsning som er standardisert, stabil, fleksibel og i henhold til SSB sin datafangst- og IT-strategi. Dette arbeidet vil bygge på prosjektene SMED (felles metadatabase) og SUM (skjemaautviklingsmetode). Man kan anta at disse prosjektene også vil være sentrale bidragsytere til arbeidet med ny datafangst- og IT-strategi. Disse to prosjektene er per februar 2006 i en kartleggingsfase for å spesifisere krav til metadatabase og skjemaautviklingsmetode, og det er forventet at de skal ha levert sine rapporter for første fase i april 2006. Det er viktig at KOSTRA blir en bidragsyter til prosjektene både gjennom evalueringsdokumentene, deltagelse i prosjekt for felles metadatabase og som bruker av skjemaautviklingsverktøy og -metode.

3.4 Forslag til revidert innrapporteringsystem

Målsetning: En felles datafangstløsning for SSB som omfatter IDUN, KOSTRA, Altinn og andre datafangstløsninger, skal oppnås gjennom å standardisere og videreutvikle vår metadata-modell, metoder og "beste praksis" for skjema utvikling, forretningslogikk, rutiner osv. I dette ligger det blant annet at man må vurdere ulike løsninger for hvordan skjema oppfattes av avgiver, ved at man legger vekt på å utvikle brukertilpassede portaler. Det kan være behov for ulike innganger til vår datafangstportal, for eksempel for ulike statistikkområder (næringsliv, offentlige myndigheter og private), eller ut fra andre forskjeller eller behov.

Det er viktig at SSB utvikler datafangstløsninger som gjør det mulig å rapportere data fra avgiverens fagsystemer eller registre. I dette ligger det også planer for å utvikle en tettere integrasjon mellom våre datafangstløsninger og Altinn sin portalløsning.

Det er liten tvil om at det er et sterkt ønske om å tilby KOSTRA-løsningen som online-skjema så tidlig som mulig. En viktig problemstilling for KOSTRA er hvorvidt man kan vente til en felles datafangstløsning er produksjonsrett, noe som vil være avhengig av progresjon i prosjektene SMED og SUM. Første leveranse for disse prosjektene er planlagt våren/sommer 2006, men vil være en leveranse hvor man har kartlagt behov og spesifisert krav til metadata og skjema utviklingsmetode.

3.4.1 Veier til målet:

(i). Mellomløsning: Online rapportering av skjemaene i KOSTRA fra rapporteringsåret 2007 basert på KOSTRA metadata base og programvare som i stor grad er utviklet av Comfact AB. I løsningen vil avgiverne kunne se status og innhold i tidligere innrapporterte ikke-sensitive skjema. Ytterligere nødvendig funksjonalitet skal fastlegges senest i begynnelsen av mai måned og være operasjonelt fra august i år. Eventuelle utestående problemer avdekket av spesialisthelsetjenestens anvendelse av online-rapporteringen i år, skal løses.

(ii). Interne pilotprosjekter settes i gang både for uttesting av ny felles metadata base og nytt skjema utviklingsverktøy fra høsten 2006/vinteren 2007. Grunnlag for pilotprosjektene er framdriften til prosjektene "SkjemaUtviklingsMetode i SSB (SUM_2006)", og "Felles metadata base som kan brukes som skjemaproducent".

(iii). Overgang til IDUN eller en IDUN-lignende løsning for innrapportering og mottak av skjemaer i KOSTRA tidligst fra rapporteringsåret 2008. Overgangen gjennomføres først etter at pilotprosjektene i punkt (iii) er evaluert og etter at det er foretatt en prøverapportering fra et utvalg kommuner.

Vi anbefaler at man kjører et utviklingsløp i forhold til alternativ ii og iii, der man velger to til tre KOSTRA-skjema som testes mot revidert metadata base, og legger opp et løp for 2007 for å implementere alle skjemaene i den nye metadata basen. Ut fra KOSTRA sin produksjonskalender betyr dette at man ikke vil kunne tilby en online-løsning for KOSTRA - som bygger på en felles metadata base og nytt utviklingsverktøy - før tidligst til 2007-rapporteringen (starter 1. januar 2008).

Uavhengig av valgt tilnærming bør man også arbeide videre med forbedring av den elektroniske datafangstløsningen og løsninger knyttet til sensitive data i KOSTRA:

(iv). Beskrivelse av en avgiverportal. Beskrivelsen skal utrede hvordan KOSTRA avgivere kan hjelpes i deres oppgave slik at hver enkelt avgiver kan tilpasse skjemaene ut fra egen

organisering, hvordan deres data er tilgjengelig osv. Innspill i forhold til krav og problemstillinger er beskrevet nærmere i kapittel 3, i forhold til forbedring av funksjonalitet og målsettingen om å redusere opplevd og faktisk oppgavebyrde for avgiverne. KOSTRA-prosjektet bør samarbeide med S810 for gjennomgang av evalueringsnotatene og erfaringene med datafangst i KOSTRA. Dette arbeidet bør også være viktige innspill til prosjektene SUM og SMED.

(v). Det må også gjennomføres en kartlegging og vurdering av de krav som settes til personsensitive data og løsninger for elektronisk datafangst og infrastruktur i SSB og hos avgiverne, idet IDUN-løsningen per i dag ikke kan/vil håndtere personsensitive data. Man bør vurdere behov for et eget pilotprosjekt i forhold til elektronisk rapportering av personsensitive skjema, dersom man i kartleggingen finner at disse ikke kan rapporteres via en KOSTRA-portal.

3.5 Ressurser og tidsplan

3.5.1 Endringsbehov:

- i. Mellomløsning
 - a. Ingen behov for endringer i skjemaproduksjonen frem til skjema gjøres tilgjengelig
 - b. Må gjøre tilpasninger av skjema/løsning for online-rapportering (gjøres i dag av Comfact AB). Vi foreslår at man også bruker Comfact AB på denne løsningen.
 - c. Bygge en portal basert på helserapportering
- ii. Pilotprosjekter knyttet til ny rapporteringsportal, som skal bygge på løsningene i skjema-utviklingsmetode (SUM) og felles metadatabase (SMED)
 - d. Flytte metadata fra KOSTRA til SMED og tilpasse skjema
 - e. Tilpasse revisjonssystemer til ny metadatastruktur
 - f. Ny løsning for levering av data til fagseksjon
 - g. Nye rutiner for overføring av data til publiseringsløsning
- iii. Overgang til ny løsning
 - h. Flytte metadata fra KOSTRA til SMED og tilpasse skjema
 - i. Tilpasse revisjonssystemer til ny metadatastruktur
 - j. Ny løsning for levering av data til fagseksjon
 - k. Nye rutiner for overføring av data til publiseringsløsning
- iv. Funksjonalitet i avgiverportal, basert på evalueringer av skjema, erfaringer med dagens løsning og innspill fra brukere av løsningen
 - l. Behovskartlegging
 - m. Løsningsbeskrivelser (dette bør skje gjennom innspill til prosjektene SUM og SMED)
- v. Sikkerhetsløsninger
 - n. Behovskartlegging
 - o. Løsningsbeskrivelse

3.5.2 Forutsetning(er):

En permanent løsning for KOSTRA forutsetter progresjon i prosjektene SMED og SUM. Samtidig er det viktig at de skjema som er definert som personsensitive i KOSTRA ikke stopper eller bremser utviklingen med å få de andre KOSTRA-skjemaene over på en online-løsning.

3.5.3 Tidsplan:

Tidsplaner for prosjektene forutsetter tilgjengelige ressurser på KOSTRA-it i 2006 og 2007 for å jobbe frem en mellomløsning. Dette bør imidlertid ikke kreve mye arbeid siden man allerede har en ”portal” i produksjon for helseforetakene og fordi det er små forskjeller i skjemaproduksjon på offline og en forenklet online løsning. Den strategisk riktige løsningen krever imidlertid avklaringer i forhold til SUM og SMED, og kan vanskelig tidfestes før disse prosjektene har satt opp sine tidsplaner¹.

I.	Mellomløsning for å få KOSTRA online	2007
II./III.	Felles systemer for all elektronisk innrapportering til SSB, krever progresjon i prosjektene SUM og SMED	2008 (?)

¹ I forhold til KOSTRA-kalenderen betyr 2007 – 2006-rapporteringen og 2008 – 2007-rapporteringen.

4 Mottakssystemet i KOSTRA

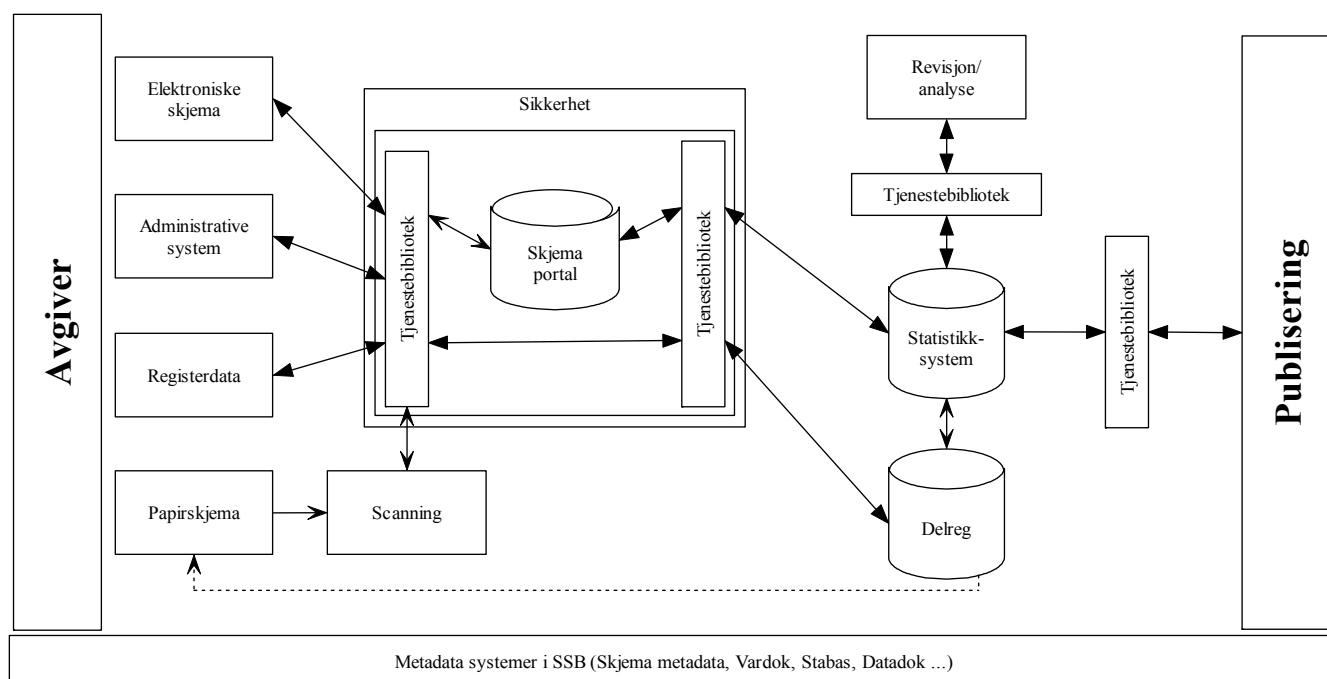
4.1 Vurdering av mottakssystemet i KOSTRA

I dagens løsning sendes skjema som e-post til SSB, løsningen er automatisert ved at man kan sende skjemaet direkte eller lagre lokalt og sende ett eller flere skjema som vedlegg til e-post. Når skjemaet/skjemaene mottas i SSB blir det behandlet i flere trinn; ”vasking av data”, kontroll av skjema og innlasting i KOSTRA-databasen for videre prosessering. Dagens mottakssystem har vist seg å være robust, men er blitt mindre fleksibelt i forhold til endringsbehov og utvidelser av funksjonalitet.

Det eksisterende mottakssystemet ble utviklet i forbindelse med første KOSTRA-pilot i 1997/98. Deler av systemet er helt eller delvis byttet ut. Dette gjelder blant annet e-post-mottaket, en av grunnene til dette var at vi gikk over fra EDI-baserte meldinger til XML-baserte meldinger. Den delen av mottakssystemet som logger, laster, validerer og videresender skjemaene, er derimot den samme som for åtte år siden. Det er gjort utvidelser og mindre tilpasninger, men kjernen er i sin helhet den samme. Dette har gjort systemet sårbart for endringer og utvidelser, flere moduler og programdeler er ad hoc-preget og lite robuste. Dette har også gjort det vanskeligere å gjenbruke programkoden, og gjør at man kan risikere å måtte gjøre endringer flere steder i koden for en enkel funksjonsutvidelse.

4.2 Forslag til revidert mottakssystem

Når KOSTRA går fra sin offline løsning (gjelder også online mellomøsning) til en felles online datafangstløsning vil man ikke ha behov for dagens mottakssystem. Man slipper e-post-mottak, kontroll av mottatte filer og egne statussider som avgiveren må logge seg på. Avgiver vil umiddelbart får tilbakemelding når data sendes til portalen, enten det gjelder kontroller eller status på skjema. Modellen er en forenklet utgave av en modell som har vært presentert i ulike varianter tidligere:

Figur 1. Forenklet modell av datamottak i SSB.

Ett av målene med denne modellen er å illustrere at data fra ulike medier går gjennom flere felles kanaler i SSB. Dette kan være data som hentes inn via en portal for elektronisk datafangst, fra Altinn, fra ulike registre eller på papir. Metadata og tjenester skal kunne gjenbrukes gjennom prosessen. En slik løsning vil måtte basere seg på at man bruker tjenester² fra et tjenestebibliotek³. Et eksempel på en slik tjeneste kan være skjemakontroller som brukes for elektroniske skjema i portalen og som enten kjøres på klient eller server. Et slikt ”kontrollbibliotek” kan da også brukes når man sjekker inn papirskjema via scanning, eller ved mottak av data fra administrative systemer. Det kan også være et behov for å kjøre de samme kontrollene i skjemaers revisjons-/fagsystem, enten fordi de mottar data på for eksempel telefon eller fordi man ønsker å kjøre en kontroll på tvers av årganger. Gevinsten ligger i at man lager en kontroll som kan gjenbrukes for flere datakilder.

I modellen har vi bevisst lagt metadata som et eget (utenforliggende) element, dette er gjort fordi det som nevnt tidligere er flere initiativer og prosjekter som arbeider med å kartlegge behov, omfang og løsning i forhold til bruk av metadata i våre datafangstløsninger.

Når det gjelder de veier til målet som er skissert ovenfor er det i hovedsak punkt (i) og (iv) som er avhengig av KOSTRA sin mottaksløsning. Nedenfor skisserer vi kort hvilke innvirkninger de ulike valg vil ha på et system for mottak av dataene.

Punkt (ii) og (iii). Dette forutsetter at man bygger en løsning som baseres på IDUN sin løsning for elektronisk innrapportering. Når skjema rapporteres vil man da videresende innkomne data til fagseksjon basert på IDUN-løsningen. Det må imidlertid gjøres tilpasninger i tilknytning til publisering av faktaark. Her kan man trolig beholde store deler av dagens løsning og gjøre tilpasningene i grensesnittene som samler data fra fagsystem og legger disse tilgjengelig for formidlingsløsningen.

Punkt (i). Dersom man velger å gå veien om første alternativ vil mottakssystemet beholdes i sin helhet. Det er kun gjort mindre justeringer i mottaket av data fra helseforetaket.

En utfordring i forhold til begge løsningene kan være eventuelt uavklarte problemstillinger i forhold til rapportering av personsensitive data.

4.3 Ressurser og tidsplan

4.3.1 Endringsbehov:

Punkt (iii). Overgang til ny løsning

En ny datafangstløsning basert på et SSB-standardisert skjema utviklingsverktøy og metadata-base forutsetter at man har ivaretatt de nødvendige grensesnitt mot tilgrensende systemer og applikasjon. Dette gjelder blant annet overføring av mottatte data til fagseksjon og revisjons-systemer, overføring til publiseringssystemer osv. Rutiner i forhold til dette kan da være endret fra dagens situasjon.

Punkt (i). Mellomløsning

En overgang til mellomløsning vil ikke ha innvirkning på mottakssystemet.

² Tjeneste – En selvstendig, tilstandsløs samling av funksjoner som aksepterer en eller flere forespørsler gjennom et veldefinert grensesnitt. (hentet fra Detaljert kravspesifikasjon TBMD, 2005)

³ Tjenestebibliotek – En samling av tjenester innenfor et gitt forretnings domene. (hentet fra Detaljert kravspesifikasjon TBMD, 2005).

4.3.2 Forutsetning(er):

En overgang til en felles skjemaportal forutsetter progresjon i prosjektene SMED og SUM.

4.3.3 Tidsplan:

Se tidsplan for innrapporteringssystem.

5 Publiseringsløsningen i KOSTRA

5.1 Vurdering av publiseringsløsningen i KOSTRA

Fra og med mars 2004 har KOSTRA-data blitt publisert gjennom både Statistikkbanken og KOSTRAs Faktaark-applikasjon. I oktober 2005 ble det foretatt en sammenligning av de to publiseringsmetodene. Resultat av denne sammenligninga skal oppsummeres forholdsvis kort her. En mer utførlig sammenligning er vedlagt i vedlegg 3 i seksjon 6.1.

5.1.1 Generelt

KOSTRAs Faktaark-applikasjon er en dedikert løsning for visning av KOSTRA-tall. Statistikkbanken skal kunne presentere tabelldata uavhengig av fagområde og har således et videre perspektiv. Dette forholdet gjenspeiles også i de underliggende datastrukturene: Statistikkbanken er basert på en generell fellesnordisk datamodell, mens Faktaark-applikasjonen har en proprietær datastruktur. Et utslag av denne forskjellen er at Statistikkbanken er klargjort for publisering på engelsk (og evt også på tysk, fransk osv), mens KOSTRAs Faktaark-applikasjon ikke har denne muligheten.

En beslektet forskjell mellom de to applikasjonene er strukturen i dataene som presenteres. Faktaark-applikasjonen er todimensjonal, i den forstand at den viser lister av indikatorer og strengt tatt ikke tabeller (den loddrette dimensjonen er en liste indikatorer, den vannrette dimensjonen er et antall slike indikatorlister). Det stilles ingen krav til hvilke lister som inngår i et skjermbilde. Statistikkbankens data inngår i et strammere rammeverk: De er organisert i multidimensjonale datamatriser med tanke på oppbygging av tabeller (for KOSTRA-dataenes vedkommende: Dimensjon 1 er indikatorene, dimensjon 2 er den regionale inndeling og dimensjon 3 er tidsaksen), og alle tre dimensjonene må være representert i skjermbildene. Denne forskjellen har en del konsekvenser for bruken av applikasjonene.

5.1.2 Brukergrensesnitt og funksjonalitet

KOSTRAs Faktaark-applikasjon har en ryddig lay-out og gir god oversikt over tilgjengelige indikatorer. Det vil være feil å hevde at brukergrensesnittet er fullt ut intuitivt, men de aller fleste vil komme raskt i gang med å bruke det, og vil, etter noe prøving og feiling, kunne bruke det på en hensiktsmessig måte. Det er noe tidkrevende å bygge opp skjermbilder med de regionale enhetene og tidspunktene man ønsker å se (pga den litt løse dimensjonsstrukturen), men til gjengjeld er det enkelt å skifte indikatorsett og beholde valgte regioner og tider.

I Statistikkbankens grensesnitt er det enklere å bygge opp den skjermbildestrukturen man vil se. Til gjengjeld kan det være noe tyngre å skifte indikatorsett. Funksjonalitet for lagring av tabelloppsett skal etter planen programmeres i løpet av 2006 og vil i noen grad avhjelpe dette.

For både Statistikkbanken og KOSTRAs Faktaark-applikasjon gjelder det at det ikke fins noen samlende oversikt over hvilke indikatorer som er tilgjengelige og hvilket "faktaark" (= hovedtabell for Statistikkbanken) hver enkelt indikator er knytta til. Søkemulighetene på web-sidene hjelper noe, men dette er likevel et problem for begge applikasjonene. Det er heller ikke noen av applikasjonene som tillater oppbygging av egne indikatorlister (dvs sammenstilling av indikatorer fra forskjellige faktaark).

Faktaark-applikasjonen responderer svært raskt. Oppdateringer skjer nærmest momentant etter at brukeren har gjort sine valg. Dette skyldes for en stor del den underliggende datastrukturen, som er optimalisert med tanke på kort responstid. Statistikkbanken har noe lengre responstider, siden den underliggende datastrukturen her skal ivareta mer generelle hensyn.

Faktaark-applikasjonen har en mer brukervennlig løsning enn Statistikkbanken for fotnoter og informasjon om de enkelte indikatorene (det siste gjelder imidlertid bare for nivå 1 og 2, for nivå 3 er det omvendt!). Statistikkbanken kan til gjengjeld presentere mer metadata enn Faktaark-applikasjonen.

Muligheten til å manipulere de presenterte tallene er liten i begge applikasjoner. Faktaark-applikasjonen gir brukeren mulighet til å definere beregninger av egne gjennomsnittstall ved siden av dem som er forhåndsberegna. Statistikkbanken har ikke denne muligheten. Utover dette er prinsippet for applikasjonene i hovedsak "se, men ikke røre".

I tillegg til presentasjon av data i en tabellignende form, kan Faktaark-applikasjonen vise distribusjonsegenskaper for hver indikator i et eget vindu, inkludert en enkel graf. Denne oversikten er svært god. Et minus er det likevel at det alltid er siste års fordeling som vises.

Statistikkbanken har pr i dag ingen slik visning av indikatorenes distribusjonsegenskaper. Til gjengjeld har Statistikkbanken en svært kraftig graf-modul, og Statistikkbanken kan også presentere sine data i kartform. Siden Statistikkbanken strukturerer sine data i matriser, kan de tabulerte dataene også pivoteres i Statistikkbanken. KOSTRAs Faktaark-applikasjon har verken kartmuligheter eller mulighet for pivotering av presenterte data.

I tabellen under er disse forskjellene oppsummert, og enkelte av dem er det også kommentert. Det er, gjennom påføring av + og -, også forsøkt å gi en kvalitetsmessig vurdering av forskjellige sider ved applikasjonene.

KOSTRAs Faktaark-applikasjon			Statistikkbanken	Kommentar
Dedikert applikasjon og proprietær underliggende datastruktur	-	+	Generelt verktøy basert på en fellesnordisk datamodell	Den generelle modellen er mer anvendelig og i flere sammenhenger
Fins ikke for andre språk enn norsk i dag	-	+	Presenterer også data på engelsk	Teknisk sett er det enkelt å føye til nye språk i Statistikkbanken
Enkel og oversiktlig applikasjon	+	+	En noe mer kompleks applikasjon	
Dette gjelder bare nivå 1 og 2. For nivå 3 er Faktaark-applikasjonen svært dårlig	-	+	Statistikkbanken viser data på samme måte for alle nivåer	
En del småfeil skjemmer inntrykket	-			
Grensesnittet kan neppe sies å være veldig intuitivt			Grensesnittet er mer intuitivt	

KOSTRAs Faktaark-applikasjon			Statistikkbanken	Kommentar
Valg av indikatorsett er oversiktlig og greit	+	+	Indikatorvalg inngår i et større menysystem og er noe tyngre	Forskjellig, men greit i begge
Presenterer data i form av et antall lister			Presenterer data i form av en strammere struktur (tabeller, datamatriser)	Denne forskjellen har noen konsekvenser for funksjonalitet i skjermbildet
Underinndeler indikatorene vha overskrifter i de enkelte faktaarka	+	-	Fins ikke i Statistikkbanken	Mulig i Faktaark-applikasjonen, som er en av samling lister. Statistikkbanken består av datamatriser og har ingen plass for overskrifter av akkurat samme type
Svært korte responstider	+	-	Noe lengre responstider	
Forholdsvis tungt å legge til nye regioner i skjermbildet. Det er heller ikke plass til mange av dem (uten vannrett scrolling)	-	+	Enkelt å legge til flere regioner i skjermbildet. Det er plass til noen flere regioner	
Det er også tungt å bygge opp tidsserier	-	+	Svært enkelt å bygge opp tidsserier	
Enkelt å bytte indikatorsett når et skjermbilde er bygd opp	+	-	Skifte av indikatorsett vil i regelen være tyngre i Statistikkbanken	
Fotnoter og indikatorbeskrivelser presenteres på en svært god måte	+	+	Fotnoter og indikatorinformasjon vises også i Statistikkbanken, men ikke like tilgjengelig som i Faktaark-applikasjonen	Det er planlagt enkelte endringer i Statistikkbanken som vil redusere forskjellen noe
Ypperlig oversikt over distribusjonsegenskapene for indikatorverdiene.	+	-	Ingen slik oversikt	En tilsvarende visning vil bli forsøkt bygd inn i Statistikkbanken i løpet av 2006
Ingen presentasjon av metadata utover fotnoter og indikatorbeskrivelser	-	+	Også andre metadata presenteres	
Det er mulig å definere egne gjennomsnitt (som beregnes "on the fly")	+	-	Ingen slik mulighet	Foreløpig ingen planer om utvikling av tilsvarende funksjonalitet i Statistikkbanken
Mulighet for visning av data i et forholdsvis primitivt stolpediagram	-	+	En egen graf-modul gir tilgang til flere typer grafer for data som presenteres	
Ingen kartmodul for visning av data i kartform	-	+	Egen kartmodul for presentasjon av data i kartform	
Ingen mulighet for pivotering av presenterte data	-	+	God funksjonalitet for pivotering av tabulerte data	
Uttak av data i 4 formater	+	+	Uttak av data i 5 formater	

5.1.3 Konklusjon for sammenligninga

Statistikkbanken savner et par typer funksjonalitet som KOSTRAs Faktaark-applikasjon har, men ingen av disse er vesentlige. Én av dem (oversikt over distribusjonsegenskaper) vil også bli forsøkt bygd inn i Statistikkbanken i løpet av 2006. Faktaark-applikasjonens underinndeling av indikatorer vha overskriftslinjer vil det neppe være teknisk mulig å ta inn i Statistikkbanken i den formen de har i Faktaark-applikasjonen, men det kan være mulig å finne fram til likeverdige løsninger. På et par områder er Statistikkbanken noe tyngre å arbeide med enn Faktaark-applikasjonen, men heller ikke her er forskjellen av vesentlig karakter.

Faktaark-applikasjonen er "lillebroren" i forholdet i en rekke henseender. Proprietær datastruktur, bare norsk språk, ingen pivotering, dårlige graf-muligheter og ingen kartmodul er de viktigste forskjellene i forhold til Statistikkbanken. I tillegg er det tyngre å bygge opp skjermbilder i Faktaark-applikasjonen enn i Statistikkbanken, og Faktaark-applikasjonen fungerer svært dårlig for nivå 3 (detaljerte grunnlagstall).

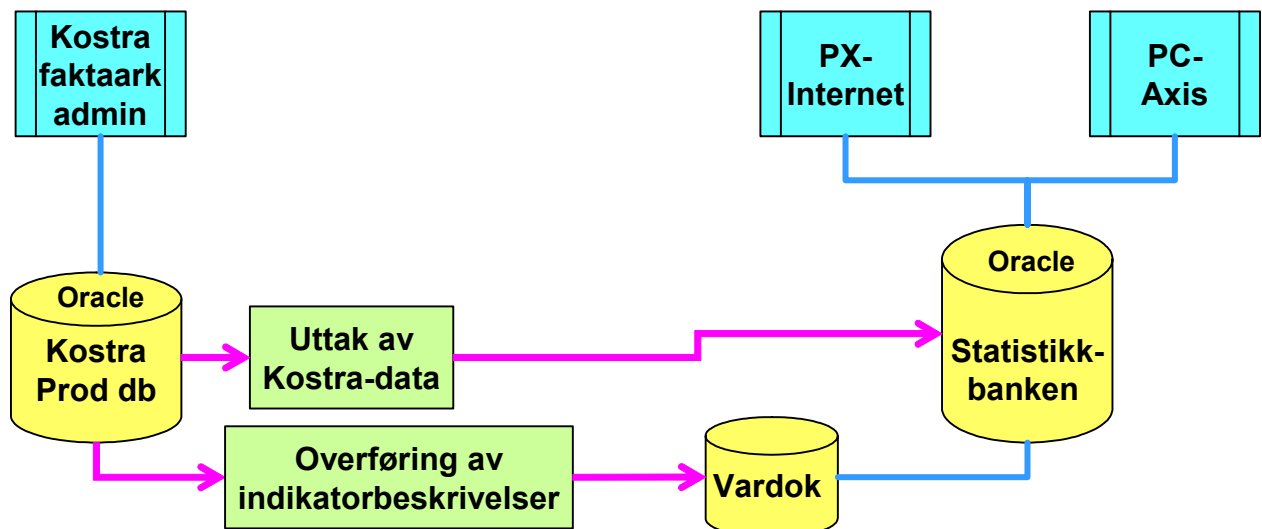
Statistikkbanken kan ikke presentere "egne gjennomsnitt" slik Faktaark-applikasjonen kan. Men dette er unntaket; ellers kan alt som presenteres i KOSTRAs Faktaark-applikasjon også presenteres i Statistikkbanken, og Statistikkbanken har i tillegg funksjonalitet som Faktaark-applikasjonen ikke har.

5.2 Forslag til revidert publiseringsløsning

Arbeidsgruppas forslag til revidert publiseringsløsning for KOSTRA-data består av et hovedforslag, samtidig som det peker på muligheter for tillegg.

5.2.1 Hovedforslaget

Hovedforslaget er oppsummert i figur 5-1 under.

Figur 5-1: Arbeidsgruppas hovedforslag til ny publiseringsløsning

Hovedtrekka i forslaget er:

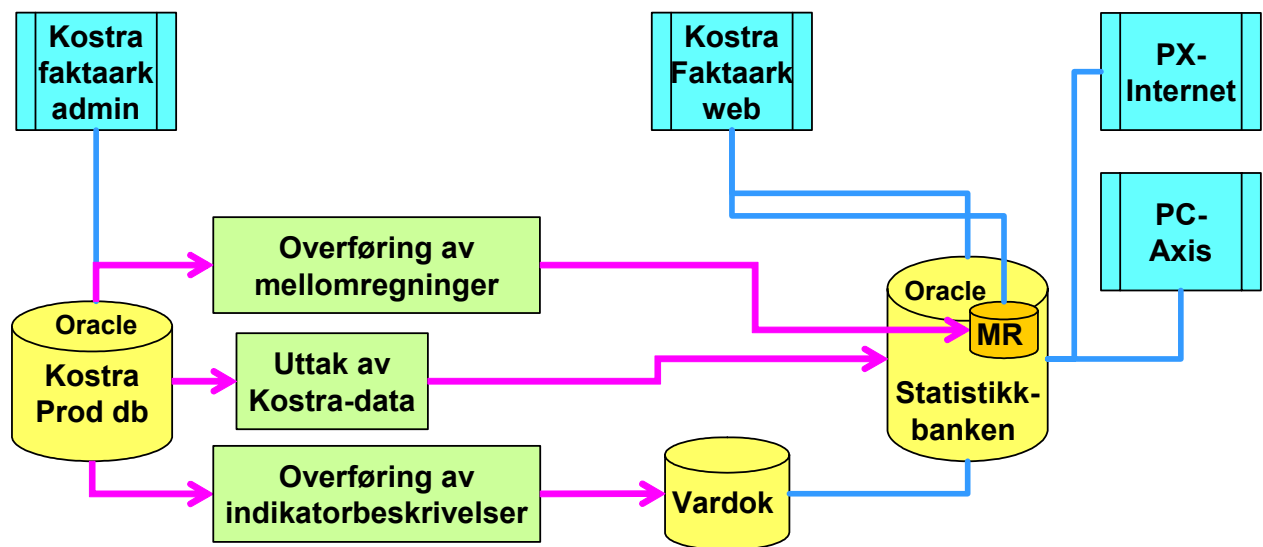
- KOSTRAs egne publiseringsdatabase nedlegges. All publisering skjer med Statistikkbanken som datakilde.

- b) Publisering skjer fortrinnsvis gjennom Statistikkbankens generelle grensesnitt, dvs PX-Internett og PC-Axis.
- c) Alle indikatorbeskrivelser i KOSTRA lagres i variabel databasen Vardok. Derfra er de tilgjengelige for blant annet Statistikkbanken.

Det ligger implisitt i dette forslaget at KOSTRAs Faktaark-applikasjon ikke lenger brukes.

5.2.2 Tilleggsforslag

Hvis det er et sterkt ønske i KOSTRA-prosjektet at Faktaark-applikasjonen fortsatt skal være tilgjengelig, foreslår arbeidsgruppa at arkitekturen utvides og blir som vist i figur 5-2 under.

Figur 5-2: Arbeidsgruppas subsidiære forslag til ny publiseringsløsning

Forslaget inkluderer hovedforslaget og inneholder i tillegg følgende elementer:

- d) KOSTRAs Faktaark-applikasjon brukes fortsatt (evt i revidert form, se lenger ned), men bruker nå Statistikkbanken som datakilde (mot før KOSTRAs egne publiseringsdatabase).
- e) En forutsetning for deler av funksjonaliteten i Faktaark-applikasjonen er tilgang til mellomregningsoppsetta i KOSTRAs produksjonsdatabase. En kopi av disse må overføres til Statistikkbanken.

Overføring av Faktaark-applikasjonen til Statistikkbankens datalager vil medføre noe omprogrammering. Det kan synes lite fruktbart å gjennomføre et slikt arbeid uten å vurdere om man ikke samtidig skal gjøre endringer i Faktaark-applikasjonen. Mulige endringer kan være av flere typer:

- 1) Forbedring av eller tillegg til funksjonaliteten i Faktaark-applikasjonen, f eks:
 - a) Enklere oppbygging av og bedre presentasjon av tidsserier
 - b) Mulighet til å sammenstille indikatorer fra forskjellige faktaark
 - c) "Kommuner som ligner" ut fra et gitt sett av indikatorer
 - d) Gjennomsnittsbasert visning av den typen man kan se på www.bedreomsorg.no
- 2) Generalisering av Faktaark-applikasjonen på en slik måte at den kan brukes mot alle Statistikkbank-data

Punkt 2) er interessant i en større sammenheng ved at Faktaark-applikasjonen da kan bli et tilskudd til dagens uttaksmuligheter fra Statistikkbanken.

5.3 Deler av publiseringsløsningen i KOSTRA som beholdes og behov for omprogrammering

Hovedforslaget fra arbeidsgruppa innebærer bare et minimum av tilleggsarbeid i forhold til dagens situasjon. KOSTRA-data har allerede siden våren 2004 blitt publisert gjennom Statistikkbanken, og forslaget fra arbeidsgruppa er i tråd med den metoden som har vært brukt. Løsningen vil bli gjennomgått og enkelte mindre justeringer vil bli gjennomført (bl a sikre at alle regioner kommer med). På Statistikkbankens arbeidsplan for 2006 står også, med et mer generelt siktemål, innføring av deler av den funksjonaliteten som Faktaark-applikasjonen har (oversikt over distribusjonsegenskaper), samt funksjonalitet som vil være nyttig også for KOSTRA-data (lagring av tabelloppsett). I tillegg kommer det noe arbeid med å skrive om rutinene som henter KOSTRA-data inn i Statistikkbanken, slik at de kan hente data direkte fra KOSTRAs produksjonsdatabase, i stedet for som nå, fra KOSTRAs publiseringsdatabase. Dette siste vurderer vi som en mindre jobb.

Hovedforslaget tilsier også at KOSTRAs variabelbeskrivelser skal legges over i Vardok. Dette har imidlertid vært et ønske uansett, og kommer nok på arbeidsplanen til KOSTRA uavhengig av hva arbeidsgruppa kommer fram til. Det er KOSTRA-prosjektet som har ansvaret for gjennomføringa av dette. Statistikkbanken har allerede i dag en spesialløsning for å sikre at KOSTRAs variabelbeskrivelser er tilgjengelige for Statistikkbankens brukere selv om de ikke er lagt inn i Vardok. Hovedforslaget er derfor ikke avhengig av at denne delen av forslaget gjennomføres samtidig med resten av forslaget.

For tilleggsforslaget, som innebærer at KOSTRAs Faktaark-applikasjon skal skrives om og bruke Statistikkbanken som datakilde, stiller saken seg annerledes. Hvis dette skal gjennomføres, vil det være behov for en del omprogrammering. Omfanget vil variere ut fra hvilke målsettinger man tenker seg for endringene.

5.4 Ressurser og tidsplan

5.4.1 Ressurser

Arbeidet med å gjennomføre hovedforslaget vil være Seksjon 830 sitt ansvar. Som nevnt i forrige avsnitt er det forholdsvis lite arbeid som skal til for at hovedforslaget skal være gjennomført, faktisk så lite at man i det store og hele allerede kan betrakte det som gjennomført.

Overføring av KOSTRAs variabelbeskrivelser til Vardok står på KOSTRAs arbeidsplan for 2006, uavhengig av arbeidsgruppas forslag. Dette vil ventelig være gjennomført mot slutten av 2006.

Tilleggsforslaget vil kreve mer ressurser. Hvis KOSTRA-prosjektet ønsker å beholde Faktaark-applikasjonen, anslår vi at det vil kreves rundt 1 månedsverk å styre den over fra KOSTRAs publiseringsdatabase til Statistikkbanken. Ønsker man også å bygge ut funksjonaliteten i Faktaark-applikasjonen, vil ytterligere ressursinnsats kreves, avhengig av ambisjonsnivå.

5.4.2 Tidsplan

Hovedforslaget innebærer lite omarbeiding fra dagens situasjon, og vil i hovedsak være i drift allerede fra sommeren 2006. Driften vil da være basert på at KOSTRAs variabelbeskrivelser ikke hentes fra Vardok, men fra KOSTRAs produksjonsdatabase (på samme måte som det har vært gjort i 2004 og 2005).

KOSTRAs variabelbeskrivelser skal overføres til Vardok i løpet av 2006. Vi kan derfor ikke regne med at de vil være tilgjengelige i Vardok før våren 2007.

Hvis KOSTRA-prosjektet velger å beholde Faktaark-applikasjonen, må den omprogrammeres, og den omprogrammerte versjonen vil neppe kunne være operativ før seint i 2006 eller tidlig i 2007.

6 Vedlegg

6.1 Innledninger på KOSTRA-seminaret 13. og 14. oktober 2005

Følgende presentasjoner er tilgjengelig i MS Powerpoint-format på området:

<Q:\DOK\KOSTRA\Annet\Kvalitetsarbeid\Revisjon>

1. KOSTRAs løsninger. Spydspissens pris. v/Rune Gløersen
2. Innrapporterings- og mottakssystemet i SSB. v/Jon Folkedal
3. Faktaark-applikasjon og Statistikkbank. Perspektiver/Sammenligning v/Thomas Hoel
4. Innrapportering, mottak og publisering i KOSTRA. v/Torild Fløysvik
5. Hvorfor brukertestmetoder? v/ Anne Sundvoll, Trine Dale og Bente Hole

6.2 Referat fra KOSTRA-seminaret (13.-14. oktober 2005), gruppearbeidet. Datert POS, 25.10.2005

6.2.1 Oppgave 1: Innrapporterings- og mottakssystemet

- A. Vurder innrapporterings- og mottakssystemet i KOSTRA, herunder spesielt:
- Rutiner og retningslinjer for produksjon av elektroniske skjema i SSB
 - Det elektroniske skjemaverktøyet som brukes i datafangsten
 - Mottaksløsningen i SSB
- B. Vurder funksjonaliteten i KOSTRA mot funksjonaliteten i kjente systemer som Altinn/IDUN, eventuelle andre systemer
- Gode sider med dagens KOSTRA - løsning
 - Dårlige sider med dagens KOSTRA – løsning
- C. Hvilke sider av dagens KOSTRA-løsning bør videreføres/videreutvikles, og hvilke kan med fordel erstattes av et annet system?
- Hvilke krav vil det være spesielt viktig å stille til funksjonalitet og spesifikasjoner dersom en skulle gå over til et nytt system?

Gruppe 1

Oppgavens punkt A:

- Bedre rutiner og retningslinjer for skjemaproduksjon
- Ensartet kravspesifikasjonen fra alle fagområder, utarbeide en felles mal for dette
- Utforme designpolicy for både elektroniske og papirbaserte skjema. Mulig å allerede bruke Blaise til dette idag
- Bedre regime på hvilke kontroller som ”hardkodes” og legges inn i metadatabasen
- Det elektroniske skjemaverktøyet
- Behov for testspesifikasjon, direkte avledet av kravspesifikasjonen for det enkelte skjema
- KRD som ekstern bestiller gir SSB dårlige tidsløp for akseptansetest
- Mottakssystemet i SSB – fokus på tilbakerapportering
- Manglende tekniske forutsetninger for verdiøkende tilbakemelding til brukerne, slik online løsningen legger til rette for umiddelbar tilbakemelding av den faktisk registrerte informasjonen
- Kan på kort sikt verdiøkes med kommunenes egne erfaringer på utfylling

Oppgavens punkter B og C ble slått sammen til ett punkt med Tittel:

Hvordan videreføre godt KOSTRA-gods over på en dynamisk plattform.

- Ivareta den omfattende og lenge etablerte kompetansen som er bygget rundt skjemaproduksjon i KOSTRA
- Kravet til autentisering av sensitive individdata må utredes spesielt
- Krav til fleksibelt skjemaproduksjonsverktøy
- Kort produksjonstid mellom layout og faktisk design
- Flytte designprosessen nærmere bruker
- Innsending
- Koble skreddersydd metainformasjon (brukerveiledning) til relevante spørsmål (datakilder (base og person), skjønsmessige vurderinger etc.)
- Kontroller?
- Tilbakerapportering

Gruppe 2

Gruppe 2 supplerte med følgende punkter:

Punkt A:

- Kravspesifikasjonen til skjemaene kommer for seint slik at det er for liten tid til testing
- Sterkt ønskelig med bedre tilbakemelding fra kommunene om problemer
- Det er et problem at flere kommuner installerer feil versjon av dataprogrammet
- Mottaksløsningen i SSB er god, men et problem når datakraften er koplet ned

Punkt B:

- Overvåkingssystemet i KOSTRA er bra
- Det er et problem at den tekniske løsningen krever Micro Soft programvare i kommunen
- KOSTRA- support har vanskeligheter med å følge opp alle feilmeldingene

Punkt C:

- Overgang til online rapportering for skjemaene i KOSTRA

6.2.2 Oppgave 2: Publiseringsløsningen - intern del

A. Vurder publiseringsløsningen i KOSTRA, herunder spesielt:

- Faktaark-admin
- Opplegget for produksjons- og testkjøringer
- Opplegget for lasting av data til Statistikkbanken

B. Vurder

- Gode sider med dagens KOSTRA - løsning
- Dårlige sider med dagens KOSTRA - løsning

C. Hvilke deler av dagens KOSTRA - løsning bør videreføres/videreutvikles, og hvilke bør erstattes av Statistikkbanken ?

- Hvilke krav bør stilles til en videreutvikling av statistikkbanken?

Gruppe 3

Punkt A:

- Faktaark - admin har en god lay-out, men er tidkrevende ved lagring og oppdatering av skjerm bilde. Ønskelig med oppdatering av flere elementer samtidig, økt bruk av klipp og lim noen forbedringer i funksjonaliteten (organisering av data og avhengigheter)
- Produksjons- og testkjøringer utføres i dag bare av prosjektleder i KOSTRA. Forenklinger av applikasjonene er nødvendig
- Nedlasting til statistikkbanken er tungvint

Punkt B:

- Kort tid fra innsendt materiale til publiserte tall
- KOSTRA kan ikke vise tidsserier for nøkkeltall, ikke mulig å sammenligne tall fra 15.3 med 15.6, ønskelig med bedre revisjonsopplegg og beregningsopplegg av summer for grupper av kommuner, fylker mv som i opplegget for å beregne "Nasjonale tall"

Punkt C:

- Opplegget med kommunen som enhet i KOSTRA bør videreføres i Statistikkbanken. Statistikkbanken må utvikles slik at en kan foreta beregninger av gjennomsnitt slik som i KOSTRA

Gruppe 4

Gruppe 4 supplerte med følgende punkter:

Punkt A:

- Faktaark - admin er et godt system
- Produksjons- og testkjøringer ønskes mye oftere (daglig) i revisjonsperioden (april og mai) slik at en kan utnytte alle tall som er kommet inn - og indikatorer - til tverrgående revisjon
- Nedlasting til Statistikkbanken er krevende siden det er store datamengder som skal overføres på kort tid og det skjer endringer i metadata

Punkt B:

- Faktaark - admin er et godt system, kan bruksområde utvides?
- Tverrgående revisjon av nøkkeltall er tungvint lagt opp i dag. Nødvendig med hyppigere oppdatering av nøkkeltallene i revisjonsperioden. Det er ønskelig med bedre gjenbruk av formler i faktaark-admin

Punkt C:

- Det er ønskelig å lagre tabeller i statistikkbanken
- Statistikkbanken må kunne overta beregning og presentasjon av faktaark slik vi kjenner dem fra KOSTRA i dag

6.2.3 Oppgave 3: Publiseringsløsningen - ekstern del

A. Vurder publiseringsløsningen i KOSTRA, herunder spesielt

- Faktaarkene, nivå 1 og nivå 2
- Detaljerte data på nivå 3

B. Vurder funksjonaliteten i KOSTRA mot funksjonaliteten i statistikkbanken

- Gode sider med dagens KOSTRA - løsning
- Dårlige sider med dagens KOSTRA - løsning

C. Bør deler av eller hele dagens KOSTRA - løsning videreføres/videreutvikles, eller bør Statistikkbanken erstatte dagens system?

- Hvorfor?
- Hvilke krav bør stilles til funksjonalitet og spesifikasjoner i en videreutvikling av statistikkbanken?

D. Hva skal til for å få informasjonstekster knyttet til grunnlagsdataene på nivå 3

- Hvordan gjøre presentasjon og vedlikehold enklest mulig?

Gruppe 5

Punkt A:

- Faktaarkene for nivå 1 og 2 i KOSTRA er best for bruk der tverrsnittsdata er viktigst. Faktaarkene gir bruker en rask tilgang og oversikt over data for emneområdene
- Statistikkbanken er best når en ønsker å se utviklingen over tid og der en ønsker å bruke data til videre bearbeiding
- I arbeidet med å komme videre med publiseringsløsninger vil det være aktuelt å undersøke nærmere hvem som er bruker og hvordan data brukes. Arbeidsgruppene i KOSTRA sitter med mye kunnskap her, det kan være aktuelt å sette i gang egne brukerundersøkelser, systematisk logging av web-bruken og "usability- test"

Punktene B og C:

- Faktaarkene for nivå 1 og nivå 2 bør videreføres. For nivå 2 bør det faglige innholdet justeres
- For nivå 3 bør Statistikkbanken brukes
- Ny teknisk arkitektur bør vurderes, f.eks. om det er mulig å legge et felles mastersystem til grunn for presentasjon av data på nivå 3 i Statistikkbanken og for nivå 1 og 2 i faktaarkene. Hvor skal data ligge, felles metadata?
- Informasjonsbrosjyre om bruk av faktaarkene er under utarbeiding

Punkt D:

- Informasjonstekster til grunndata må hele tida holdes oppdatert. Vedlikehold i Statistikkbanken er krevende - forenkling nødvendig
- Kan VARDOK benyttes som kilde for metadata?

Gruppe 6

Gruppe 6 supplerte med følgende punkter:

Punktene A og B:

- Gode sider ved dagens KOSTRA-løsning;
 - Lett å få oversikt over emneområder og ulike nøkkeltall
 - Info-knappen er en god løsning - bør også finnes i Statistikkbanken
 - Navigeringen er enkel og hukommelsen er bra
- Dårlige sider ved dagens KOSTRA-løsning;
 - Kan bli for mye tall - mange særinteresser i arbeidsgruppene
 - Kan ikke velge tall slik som i Statistikkbanken, tungvint å velge år/kommune
 - Overskriften på faktaarket kan ikke holdes ved "scrolling" nedover arket
 - Henvisningen til KOSTRA bør komme høyere opp på SSBs web-side

Punkt C:

- Data bør lagres et sted både for bruk i Statistikkbanken og i KOSTRA
- Statistikkbanken bør gå inn som nivå 3 uten at en trenger å gå ut av KOSTRA først

- Må holde fast ved at nivå 3 er noe helt annet enn presentasjon av nøkkeltall på nivå 1 og 2

Punkt D:

- Kan VARDOK være den felles metadatabasen?
- Linker til fagstatistikken bør komme på en mer framtrødende plass på faktaarkene. Der linker finnes kommer disse fram ganske bortgjemt nederst på sida. På nivå 3 finnes ikke linker?

6.3 Referater fra møtene i arbeidsgruppa

Referatene fra arbeidsgruppa er tilgjengelig på området:

Q:\DOK\KOSTRA\Annet\Kvalitetsarbeid\Agr_datafangst_public

1. Referat fra møte 12. oktober. POS, 28.10.2005
2. Referat fra møte 28. oktober. POS, 02.11.2005
3. Referat fra møte 10. november. POS, 16.11.2005
4. Referat fra møte 24. november. POS, 28.11.2005
5. Referat fra møte 09. desember. POS, 12.12.2005
6. Referat fra møte 06. januar. POS, 19.01.2006
7. Referat fra møte 20. januar. POS, 30.01.2006

6.4 Bildebeskrivelse av onlineløsningen i Spesialisthelsetjenesten

Q:\DOK\KOSTRA\Annet\Kvalitetsarbeid\Agr_datafangst_public\Helseforetak i Norge 2006.doc

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2006/42 T. Gulbrandsen: Levekårsundersøkelse blant studenter. Dokumentasjonsrapport. 66s.
- 2006/43 A-G. Jørstad: Overvåkingssystemet for bedrifter i Bof. 19s.
- 2006/44 M. Høstmark og B.O. Lagerstrøm: Undersøkelse om Arbeidsmiljø: Destruktiv atferd i arbeidslivet. Dokumentasjonsrapport. 43s.
- 2006/45 T.K. Schjerven og K.Å. Wass: Faglig modell og rammeverk i StatRes. 67s.
- 2006/46 R. Sønsterudbråten: FOB2001. Dokumentasjon av logistikk og svartjeneste. 68s.
- 2006/47 K. Henriksen: Utvalgsplan til konsumprisindeksens nye matvareindeks - Basert på strekkodedata. 23s.
- 2006/48 A.B. Thorud, D. Rafat, S. Ferstad og E. Vinju: Tverrgående revisjon i KOSTRA - Bedring av påliteligheten i nøkkeltallene. 65s.
- 2006/49 T. Granseth: Grensehandel. En analyse av kvaliteten av data. 48s.
- 2006/50 E. Engelién, H. Høie og M. Steinnes: Bygging i strandsona. Metode og resultater. 18s.
- 2006/51 A. Akselsen, K.I. Bøe og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Arbeidssøkere, 1.1.1992-30.4.2001. 75s.
- 2006/52 L. Østby: Bruk av velferdsordninger blant nyankomne innvandrere fra de nye EØS-landene i 2005. 34s.
- 2006/53 G. Claus: Inntekts- og formuesundersøkelsen for personlig næringsdrivende 2004. Dokumentasjon. 28s.
- 2006/54 J. Heldal: Logistisk regresjon - kurskompendium i byråskolens kurs SM507. 51s.
- 2006/55 L.H. Thingstad: Varehandelsstatistikk 2002 - omsetning etter varegruppe. 59s.
- 2006/56 H.Kull Brofoss og A. Barstad: Internasjonale erfaringer med områderettede tiltak i storbyer. En litteraturstudie. 101s.
- 2006/57 B. Bye og I. Ringdal: Disaggregering av helse-, omsorg- og utdanningstjenester i MSG6-modellen. 39s.
- 2006/59 Leiemarkedsundersøkelsen 2006. Dokumentasjonsrapport. 43s.
- 2006/60 J. Hamre og A. Vedø: Utvalgsundersøkelse om egenmeldt sykefravær. Dokumentasjon av utvalgsplanen, utvalget for 2006 og standardfeilberegninger. 50 s.
- 2006/61 E. C. Rauan: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2006. 45s.
- 2006/62 Indikatorer på kjemikalieområdet - Risiko for skade på helse og miljø grunnet bruk av kjemiske stoffer, fase 2. 100s.
- 2006/63. Lønnsstatistikk 2006. Etablering av populasjon og utvalg. Dokumentasjonsnotat. 51s.
- 2006/64. Bygg, anlegg og eiendomsdrift - tall og metode. 53s.
- 2006/65: O. Villund: Forsøk med imputering av utførte timeverk i Arbeidskraftundersøkelsen. 58 s.
- 2006/66. FD - Trygd Dokumentasjonsrapport. Arbeidssøkere 1.5.2001-31.12.2004. 60s.
- 2006/67: E. Holmøy: Non-Ponzi-Game betingelser og lukking av anvendte intertemporale likevektsmodeller. 38s.
- 2006/68. Kirkelig rapportering 2006 Felles- og menighetsråd. 19s.
- 2006/69. FD-Trygd Dokumentasjonsrapport. Stønader til enslig forsørger. 1992-2005. 45s.
- 2006/70. Imputering i AKU for undersysselsetting. 19s.